

Guía didáctica

Esta proposta didáctica está dirixida ao alumnado da Secundaria. As actividades poden ser útiles para a área de Sociais, Ética, titorías, etc., e para calquera docente interesado no tema. Os obxectivos desta proposta son analizar o impacto do modelo turístico dominante, especialmente nos países empobrecidos, e reflexionar sobre a nosa responsabilidade como turistas.

AUTORÍA: CARME PI, MARGA FLORENSA, MIREIA CLAVEROL, LAURA MARTÍ, MARÍA RICO, FERRAN POLO E GEMMA BELLO.

Actividade n.º 1

Obxectivo: Descubrir que a información fornecida representa as dúas faces dun mesmo país e que a visión idílica que se nos ofrece sobre algúns destinos turísticos acocha unha situación de pobreza e inxustiza.

Orientacións: A actividade procura reflexionar sobre o modo en que construímos a imaxe e percepción do outro e do Sur. En grupos pequenos, alumnos e alumnas deberán decidir a qué país preferirían viaxar e xustificar os motivos da súa escolla. Unha vez tomada a decisión e fornecidos os argumentos, informáremolos de que o exercicio ten unha trampa: "O que se presentou como dous países diferentes responde, en realidade, a información recollida dun mesmo país: a República Dominicana. Todos os datos son certos". O que acontece é que en cada caso só se di unha parte da verdade e se acocha ou omite a outra. Unha vez resoldido o engano, preguntaremos ao grupo-aula se se sentiu enganado pola forma en que se planificou a actividade e abriremos o debate a partir das seguintes cuestións: Como é posible que poidamos encontrar informacións tan diferentes sobre un mesmo país? Por que credes que ocorre isto? Chegados a este punto, pódese ampliar o debate convidando o alumnado a que reflexione sobre a posible procedencia das informacións proporcionadas, e a que decida cales delas poden corresponder a un catálogo turístico e cales proceden de organismos oficiais.

Actividade n.º 2: Turistas ou viaxeiros?

Obxectivo: Mostrar os estereotipos e preconceitos que se acochan detrás da imaxe que temos de moitos dos destinos turísticos. Reflexionar sobre os motivos que nos levan a viaxar e sobre cales son as nosas actividades. Evidenciar as diferenzas entre viaxeiro e turista e descubrir se en realidade actuamos como turistas ou viaxeiros.

Orientacións: Realizarase unha observación individual das bandas deseñadas e traballarase sobre elas, tamén de forma individual, a partir das preguntas formuladas. Despois, todas as ideas xurdidas serán postas en común.

Nas avaliacións finais, deberían aparecer conceptos como o impacto sobre o contorno (do punto de vista medioambiental) e sobre as poboacións e a súa cultura, ou as transformacións que a nosa presenza provoca no ámbito económico e social (ver dossier: Algúns malentendidos e confusións). Deberíamos facer mención tamén ao noso interese por nos informarmos sobre os lugares de destino (situación da poboación, eventuais conflitos que se xeran nos países visitados, etc.).

Actividade n.º 3: Luces e sombras

Obxectivos: Pór en cuestión as informacións positivas que recibimos sobre o turismo, propondo a reflexión e o coñecemento sobre os diferentes tipos de actividades turísticas e as súas consecuencias.

Orientacións: O traballo que suxire nesta actividade quere facer énfase nas vantaxes e inconvenientes que o turismo ten nos países empobrecidos. Para iso, alumnos e alumnas deben elaborar unha listaxe a partir dos seus coñecementos previos. A lista que xurda debe "ser completada" ou "modificada" tras a lectura das informacións proporcionadas polas diferentes fontes, e que debe axudar á reflexión sobre aqueles aspectos que poidan ser considerados como vantaxosos. Tamén deberían xurdir aquí reflexións sobre a existencia de diferentes tipos de turismo e sobre os seus aspectos tanto negativos como positivos.

Actividade n.º 4: Mar ou montaña

Obxectivo: Recoñecer, a través das lecturas, algunhas das características e consecuencias do modelo turístico español e, en xeral, dos países do Norte.

Orientacións: Nos textos que aquí aparecen quixéronse presentar as diferentes posicións sobre modelos turísticos que son unha realidade en moitos lugares do noso estado e doutros lugares do "Norte". Con eles, tratamos de pór ao alcance do alumnado os diferentes argumentos que defenden ou critican a creación de maior número de portos deportivos, campos de golf, centros de vacacións ou segundas residencias. Sería conveniente o traballo en pequenos grupos, inclusive por temas, para realizar unha posterior posta en común e para, en último termo, responder – xa con todos os argumentos e de forma individual – á pregunta que se formula no comezo da actividade.

Tamén se pode propor ao alumnado o estudo dalgún caso próximo ou que afecte a súa poboación en que se recolla quen son os protagonistas e cales son os seus argumentos a favor ou en contra, sen esquecer a formulación de posibles solucións.

Actividade n.º 5: Imos de viaxe!

Obxectivos: Coñecer a existencia do *Código Ético Mundial para o Turismo* (www.turismoxjusto.org) e algúns dos seus artigos. Reflexionar sobre se na planificación dunha viaxe se teñen en conta estas propostas.

Orientacións: Na programación da viaxe, deberán mostrar que entenderon e interiorizaron as propostas das actividades anteriores. O cadro procura analizar a viaxe dun punto de vista ético, tomando consciencia dos aspectos que sexan prexudiciais para algún dos axentes que interveñen nunha actividade de servizo como é o turismo. Debe contemplarse a actividade baixo unha perspectiva dos artigos comentados no cadro, e razoar por qué cumpre ou non o Código. Finalmente, ofrécese a posibilidade de mudar ou engadir tres aspectos da viaxe para que esta sexa máis respectuosa e responsable.